

Sygn. akt VI ACa 354/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie: Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Kuracka

Protokolant: stażysta Jan Gawłowski

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2021 r. w Warszawie

sprawy z powództwa I. H.

przeciwko Fundacji (...) w W.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 29 stycznia 2020 r., sygn. akt III C 1382/17

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w ten sposób, że:

a) w punkcie 1 zobowiązuje pozwanego do pisemnych przeprosin listownych powódki podpisanych przez członków Zarządu oraz Rady Programowej Fundacji o następującej treści: „W imieniu Fundacji przepraszamy za naruszenie dóbr osobistych: czci i dobrego imienia I. H., w wyniku zawarcia w protokole Rady Programowej Fundacji (...) z dnia 8.09.2014r. krzywdzących informacji o sposobie sprawowania przez I. H. funkcji Prezesa Zarządu Fundacji (...) i przyczynach zmiany na stanowisku Prezesa Zarządu”;

b) punktowi 2 nadaje treść: zasądza od Fundacji (...) w W. na rzecz I. H. kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu”

II. w pozostałej części apelację oddala;

III. zasądza od Fundacji (...) w W. na rzecz I. H. kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego

Sygn. akt VI ACa 354/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 28 września 2017 r. w sprawie o ochronę dóbr osobistych powódka I. H. domagała się:

1. zobowiązania pozwanej Fundacji (...) w W. do pisemnych przeprosin listownych powódki podpisanych przez członków Zarządu oraz Rady Programowej Fundacji o następującej treści : „W imieniu Fundacji przepraszamy za naruszenie dóbr osobistych: czci i dobrego imienia I. H., w wyniku zawarcia w protokole Rady Programowej Fundacji (...) z dnia 08.09.2014r. krzywdzących i nieprawdziwych informacji o sposobie sprawowania przez I. H. funkcji Prezesa Zarządu Fundacji (...) i przyczynach zmiany na stanowisku Prezesa Zarządu oraz za ich upublicznienie przez złożenie protokołu zawierającego te treści do akt rejestrowych fundacji w Krajowym Rejestrze Sądowym”;

2. skorygowania treści w/w protokołu z Rady Programowej złożonego do KRS i wszystkich wersji tego dokumentu przetwarzanych przez fundację poprzez usunięcie fragmentu zamieszczonego na 1 stronie protokołu: „Uwagę skupiono m.in. na zasadach współpracy członków Zarządu Fundacji. Rada Programowa zapoznała się wcześniej z pismem Pani M. T., pełniącej funkcję kierownika wyjazdu, w sprawie zachowania Pani I. H. w czasie wizyty na warsztatach integracyjno – logopedycznych w D. dla dzieci z wadami wymowy. Członek zarządu Pani M. J. przedstawiła relacje innych świadków zajścia, jak również opisała współpracę Zarządu w ostatnim czasie, która nie miała już na celu niesienia pomocy podopiecznym a jedynie demonstrację siły Pani Prezes. W dyskusji stwierdzono, że zachowania Pani I. H. w ostatnim czasie jest niestosowne dla osoby reprezentującej fundację i godzi w dobre imię Organizacji zniechęcając do współpracy osoby dotychczas jej przychylnie”, wraz z bezpośrednio korespondującym z cytowaną treścią fragmentem protokołu w części dotyczącej uzasadnienia pojętych uchwał, tj. „Podejmując powyższe uchwały Rada Programowa kierowała się koniecznością zapewnienia ciągłości działania Fundacji oraz chęci niesienia pomocy potrzebującym dzieciom. Biorąc pod uwagę zaangażowanie w dotychczasowe przedsięwzięcia poszczególnych członków Zarządu oraz mając na uwadze dobre imię Organizacji zdecydowana o powyższych zmianach”, tj. wszystkich informacji i sformułowań, które bezpośrednio w nieobiektywny i nierzetelny sposób odnoszą się o osoby sprawującej stanowisko prezesa zarządu Fundacji (...) I. H.;

3. nakazanie złożenia wniosku do Krajowego Rejestru Sądowego o usunięcie z akt rejestrowych Fundacji protokołu z posiedzenia Rady Programowej Fundacji (...) odbytego w dniu 08.09.2014 r. w W. z uwagi na treść, która narusza dobra osobiste odwołanej Prezes Zarządu I. H., a które nie stanowią informacji mających wpływ na treść wpisu i przedłożenie w jego miejsca skorygowanej wersji protokołu zgodnie z pkt 2 niniejszego pisma, co jest niezbędne do usunięcia skutków naruszeń dobrego imienia i czci I. H.;

4. zasądzenia od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu w wysokości wg norm przypisanych.

Pozwana Fundacja (...) z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo o ochronę dóbr osobistych, zasądzając jednocześnie od powódki na rzecz pozwanej kwotę 754 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe orzeczenie zapadło po ustaleniu przez Sąd I instancji następującego stanu faktycznego.

W dniu 5 grudnia 2005 r. na podstawie oświadczenia woli fundatorów T. i I. H. ustanowiona została pozwana Fundacja (...), zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 12 stycznia 2006 r. Celem fundacji, posiadającej status organizacji pożytku publicznego, jest wspieranie osób z rozszczepem lub inną wadą wrodzoną, możliwą do korygowania czy leczenia dzięki osiągnięciom medycyny, w szczególności chirurgii plastycznej i rekonstrukcyjnej. Organami fundacji (...) oraz Rada Programowa Fundacji, pełniąca funkcję nadzorującą i opiniodawczą. Powódka I. H. przez 10 lat pełniła funkcję Prezesa Fundacji (...), natomiast M. J. miała status członka zarządu.

W dniu 8 września 2014 r. w Klinice Intensywnej Terapii w Instytucie (...) w W. odbyło się posiedzenie Rady Programowej Fundacji, na którym powódka I. H. pomimo zawiadomienia nie była obecna. Z przebiegu posiedzenia sporządzono Protokół, w którym wskazano, że zgodnie z zaplanowanym porządkiem obrad omówiono kwestie związane z bieżącą działalnością Fundacji. Ponadto w przedmiotowym Protokole umieszczono zapis: „Uwagę skupiono m.in. na zasadach współpracy członków Zarządu Fundacji. Rada Programowa zapoznała się wcześniej z pismem Pani M. T., pełniącej funkcję kierownika wyjazdu, w sprawie zachowania Pani I. H. w czasie wizyty na warsztatach integracyjna – logopedycznych w D. dla dzieci z wadami wymowy. Członek zarządu Pani M. J. przedstawiła relacje innych świadków zajścia, jak również opisała współpracę Zarządu w ostatnim czasie, która nie miała już na celu niesienia pomocy podopiecznym a jedynie demonstrację siły Pani Prezes. W dyskusji stwierdzono, że zachowania Pani I. H. w ostatnim czasie jest niestosowne dla osoby reprezentującej fundację i godzi w dobre imię Organizacji zniechęcając do współpracy osoby dotychczas jej przychylnie”. Dodatkowo w protokole znalazła się informacja o przystąpieniu Rady Programowej do głosowania nad uchwałami w sprawie zmian w składzie

Zarządu Fundacji. W dalszej części Protokołu umieszczono treść podjętej uchwały nr 1, zgodnie z którą I. H. została odwołana z Zarządu Fundacji i z funkcji Prezesa Zarządu oraz treść uchwały nr 2 o powołaniu na członka zarządu K. N.. W protokole pod treścią powyższych uchwał wpisano nadto następujące słowa: „Podejmując powyższe uchwały Rada Programowa kierowała się koniecznością zapewnienia ciągłości działania Fundacji oraz chęci niesienia pomocy potrzebującym dzieciom. Biorąc pod uwagę zaangażowanie w dotychczasowe przedsięwzięcia poszczególnych członków Zarządu oraz mając na uwadze dobre imię Organizacji zdecydowano o powyższych zmianach”. Integralną część sporządzonego Protokołu stanowiły uchwały nr 1 i nr 2 w sprawie zmiany w składzie Zarządu.

Zapisy w Protokole z dnia 8 września 2014 r. odzwierciedlały rzeczywisty przebieg posiedzenia Rady Programowej pozwanej Fundacji.

Na wniosek I. H. odpis Protokołu z dnia 8 września 2014 r. został jej udostępniony przez Fundację. Powódka pismem z dnia 25 września 2014 r. zwróciła się do Rady Programowej pozwanej Fundacji o niepublikowanie treści Protokołu w postaci wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego oraz o usunięcie z Protokołu nieprawdziwych wniosków na temat jej osoby. Jednocześnie zarzuciła, iż na skutek tendencyjnie wybranych informacji przekazanych przez członka Zarządu M. J. podjęto uchwałę o odwołaniu powódki ze stanowiska Prezesa Zarządu. Wskazała, iż informacje zawarte w protokole zawierają treści zniesławiające jej dobre imię. W odpowiedzi Przewodnicząca Rady Programowej pozwanej Fundacji poinformowała powódkę, iż nie dopatruje się zniesławienia powódki.

I. H. wystąpiła z prywatnym aktem oskarżenia przeciwko M. J., zarzucając, że M. J. pomówiła I. H. w ten sposób, że podczas posiedzenia Rady Programowej Fundacji (...) w dniu 8 września 2014 r. przedstawiła Radzie Programowej nieprawdziwe informacje o zachowaniu I. H. podczas warsztatów integracyjno – logopedycznych w D., jak również nieprawdziwe informacje o negatywnym wpływie zachowania I. H. na pracę Zarządu Fundacji oraz o zachowaniu szkodzącym dobremu imieniu Fundacji, które to informacje spowodowały utratę zaufania potrzebnego do pełnienia przez I. H. funkcji Prezesa Zarządu Fundacji, co w konsekwencji doprowadziło do natychmiastowego odwołania jej z pełnionej funkcji. W dniu 9 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Woli w Warszawie wydał wyrok uniewinniający M. J., który został następnie utrzymany w mocy przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Skargę kasacyjną I. H. od wyroku oddalono.

Pismem z dnia 14 sierpnia 2017 r. I. H. wezwała Fundację (...) do usunięcia skutków naruszenia poprzez pisemne przeprosiny listowne za naruszenie dóbr osobistych w Protokole Rady Programowej Fundacji z dnia 8 września 2014r. i usunięcie wskazanego w piśmie fragmentu Protokołu z dokumentów znajdujących się w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Wezwana Fundacja nie zastosowała się do wezwania, wobec czego I. H. wystąpiła z pozwem w niniejszej sprawie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy dokonał następujących rozważań prawnych.

Sąd przypomniał podstawowe zasady ochrony dóbr osobistych oraz ciężaru dowodu, wynikające z treści art. 23 k.c. i 24§1k.c., przybliżając w ich ramach pojęcie dobrego imienia osoby fizycznej. Jak wskazał Sąd meriti, dobre imię osoby fizycznej to dobre mniemanie innych osób o danym podmiocie prawa, w szczególności z uwagi na prowadzoną przez niego działalność. Naruszenie dobrego imienia (renomy, dobrej sławy) osoby fizycznej polega na nieuzasadnionym przypisywaniu jej niewłaściwego postępowania w prowadzonej przez nią działalności, skutkującego utratą zaufania potrzebnego do prawidłowego jej funkcjonowania zgodnie z zakresem jej zadań. Dobre imię należy zatem łączyć z opinią, jaką mają o nim inne osoby. Cechą dóbr osobistych jest to, że prawa z nich wynikające (prawa osobiste) są prawami bezwzględными, skutecznymi erga omnes, to jest zarówno w stosunku do osób fizycznych jak i prawnych. Choć prawa te mają charakter niemajątkowy, ich naruszenie pociąga za sobą, niejednokrotnie skutki majątkowe.

Ochrona przewidziana w przytoczonych przepisach jest uzależniona od spełnienia dwóch przesłanek, a mianowicie: zagrożenia lub naruszenia dobra osobistego osoby fizycznej oraz bezprawności działania osoby naruszającej cudze dobro. Pierwszą z tych przesłanek musi wykazać osoba żądająca ochrony/ art. 6 k.c./, natomiast ciężar wykazania, że określone zachowanie nie może być uznane za bezprawne, spoczywa na osobie, która dopuściła się naruszenia.

Przesłanka bezprawności ujmowana jest przy tym szeroko. Za bezprawne bowiem uznaje się każde zachowanie sprzeczne z obowiązującymi przepisami oraz z zasadami współżycia społecznego. W wyroku z dnia 19 października 1989 r., II CR 419/89, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że za bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobro osobiste, jeżeli nie zachodzi żadna szczególna okoliczność usprawiedliwiająca takie działanie, oraz że do okoliczności wyłączających bezprawność zalicza się: działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa, wykonywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego (ale z zastrzeżeniem uchylenia jej skuteczności w niektórych przypadkach) oraz działanie w obronie uzasadnionego interesu.

Jak dostrzegł Sąd I instancji, w doktrynie i orzecznictwie przyjęto również pogląd, iż przy ocenie, czy zostało naruszone dobro osobiste człowieka decydują kryteria obiektywne, a nie subiektywne odczucia osoby żądającej ochrony prawnej. Kryteria obiektywne pozwalające stwierdzić, czy i w jakim ewentualnie zakresie zostały naruszone dobra osobiste, opierają się na tzw. opinii publicznej będącej odzwierciedleniem poglądów powszechnie przyjętych i uznania, iż materiał przedstawiony przez pozwanego, a dotyczący spraw powoda nosi znamiona bezprawności.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, Sąd Okręgowy miał na względzie, że powódka wywodziła roszczenie o ochronę dóbr osobistych z faktu zawarcia w Protokole posiedzenia Rady Programowej pozwanej Fundacji opisanych w pozwie informacji i ujawnienia tego Protokołu w rejestrze publicznym – tj. Krajowym Rejestrze Sądowym.

W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy ocenił, że powódka udowodniła jedynie fakt, że opisany w pozwie Protokół z dnia 8 września 2014 r. istotnie sporządzono. W ocenie Sądu I instancji brak było jednak podstaw do przyjęcia, że Protokół ten w jakikolwiek sposób narusza dobra osobiste powódki, w szczególności jej cześć czy dobre imię. Sąd zważył bowiem, że protokół – jak sama nazwa wskazuje – stanowi dokument będący sprawozdaniem z jakiejś czynności (np. zebrania, posiedzenia, rozprawy), utrwalając przebieg tejże czynności. Skoro – jak wynika z zeznań strony pozwanej, czego powódka nie kwestionowała – sporny Protokół odzwierciedla rzeczywisty przebieg posiedzenia Rady Programowej pozwanej Fundacji z dnia 8 września 2014 r., stanowiąc utrwalenie faktycznego toku tego zdarzenia, to nie można uznać, że samym sporządzeniem Protokołu pozwana naruszyła dobra osobiste powódki. Jak wynika z oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy, dokument ten miał charakter sprawozdawczy, opisywał wystąpienia i twierdzenia osób obecnych na posiedzeniu. Wobec powyższego nie można było – zdaniem Sądu I instancji – uznać, że sporządzenie Protokołu stanowiło naruszenie dóbr osobistych powódki. W ocenie Sądu meriti, z pewnością nie była to również czynność bezprawna, gdyż pisemne utrwalenie przebiegu posiedzenia nie narusza prawa czy zasad współżycia społecznego. Powódka nie udowodniła – ani nawet nie zarzucała – że Protokół jest nieprawdziwy w tym sensie, że zawiera treść wypowiedzi, które nie były prezentowane na posiedzeniu w dniu 8 września 2014 r. Powódka po prostu nie zgadza się treścią tychże wypowiedzi, subiektywnie oceniając je jako nieprawdziwe i krzywdzące. Przedmiotem pozwu nie było jednak żądanie ochrony prawnej w związku z naruszeniem dóbr osobistych powódki poprzez nieprawdziwe i krzywdzące wypowiedzi osób reprezentujących Fundację i wyrażone na zebraniu w dniu 8 września 2014 r., lecz w związku ze sporządzeniem Protokołu z tego zebrania. Protokół ten jednak – co było bezsporne, jak uznał Sąd Okręgowy – odzwierciedlał jedynie rzeczywisty przebieg posiedzenia, stanowiąc pisemne utrwalenie toku czynności. W konsekwencji, zdaniem Sądu pierwszej instancji, nie można uznać, że jego sporządzenie było bezprawne i prowadziło do naruszenia dóbr osobistych powódki. Z tych przyczyn, ze względu na sformułowaną w pozwie podstawę roszczenia, Sąd Okręgowy nie badał, czy wypowiedzi osób obecnych na posiedzeniu Rady Programowej w dniu 8 września 2014 r. były oparte na uzasadnionych przesłankach i czy wypowiedzi te obejmowały informacje prawdziwe.

Sąd I instancji uznał także, że złożenie Protokołu do akt rejestrowych pozwanej Fundacji i ujawnienie go w Krajowym Rejestrze Sądowym nie nosiło znamion bezprawności. Sąd meriti zważył bowiem, że przedmiotowy Protokół stanowił integralną część podjętych na posiedzeniu uchwał nr 1 i 2 w sprawie zmian w składzie zarządu Fundacji, przeto ujawnienie go wraz z uchwałami było uzasadnione i wymagane przepisami prawa.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy ocenił, iż brak jest podstaw do uwzględnienia roszczenia pozwu o zobowiązanie pozwanej do przeproszenia powódki.

Odnosząc się do zawartego w pkt 2 pozwu roszczenia o skorygowanie treści spornego Protokołu poprzez usunięcie z niego określonych fragmentów, jak również do roszczenia z pkt. 3 pozwu o nakazanie pozwanej złożenia wniosku do Krajowego Rejestru Sądowego o usunięcie z akt rejestrowych rzeczowego Protokołu, Sąd I instancji zważył, że żądania te były niedopuszczalne. Zgodnie bowiem z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym dane zawarte w Rejestrze nie mogą być z niego usunięte, chyba że ustawa stanowi inaczej. Stosownie do art. 12 ust. 3 ww. ustawy jeżeli w Rejestrze są zamieszczone dane niedopuszczalne ze względu na obowiązujące przepisy prawa, sąd rejestrowy, po wysłuchaniu zainteresowanych osób, wykreśla je z urzędu. Jak wynika z powyższego, art. 12 ust. 1 ustawy zakazuje trwałego usunięcia żadnych danych, które zostały zgromadzone w systemie teleinformatycznym. Wykreślenie danych w rozumieniu art. 12 ust. 3 nie powoduje trwałego usunięcia danych z KRS, zaś dane objęte treścią postanowienia o wykreśleniu wpisu pozostają w aktach rejestrowych i widnieją w systemie teleinformatycznym, nie wywołują jednak skutków prawnych. Powyższe oznacza, że nawet w przypadku uwzględnienia żądania powódki o usunięcie fragmentu protokołu, kwestionowane przez powódkę fragmenty protokołu byłyby dalej widoczne w rejestrze, przez co powódka nie otrzymałaby oczekiwanej ochrony prawnej. W ocenie Sądu Okręgowego z uwagi na omówiony powyżej brak naruszenia dóbr osobistych powódki i brak bezprawności działania w sporządzeniu Protokołu i ujawnienia go w KRS, w przedmiotowej sprawie nie istniały przesłanki do zakwalifikowania przedmiotowych wpisów jako „niedopuszczalne ze względu na obowiązujące przepisy prawa” w rozumieniu art. 12 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Sąd I instancji podniósł także, iż przepisy tej ustawy nie przewidują jakiegokolwiek możliwości korygowania treści dokumentów złożonych przez stronę do akt rejestrowych, usuwania fragmentów protokołów i zastępowaniu ich protokołami o zmienionej treści.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodziła się strona powodowa, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzucając orzeczeniu naruszenie przepisów:

1) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez brak prawidłowego ustalenia podstawy faktycznej powództwa oraz bezpodstawne, nie poprzedzone analizą całokształtu materiału dowodowego przyjęcie przez Sąd I Instancji że „nie można uznać, że sporządzenie Protokołu stanowiło naruszenie dóbr osobistych powódki” oraz „brak naruszenia dóbr osobistych powódki i brak bezprawności działania w sporządzeniu Protokołu i ujawnienia go w KRS”

2) art.233 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i 243(2) k.p.c. poprzez brak dokonania ustaleń faktycznych na podstawie dowodu z przesłuchania stron oraz z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy -jako dowodów wskazujących na naruszenie przez pozwaną dóbr osobistych powódki czci i dobrego imienia, zawarcie w protokole Rady Programowej Fundacji (...) z dnia 08.09.2014 r. krzywdzących i nieprawdziwych informacji o sposobie sprawowania przez I. H. funkcji Prezesa Zarządu Fundacji (...) i przyczynach zmiany na stanowisku Prezesa Zarządu oraz posługiwanie się tym dokumentem przez pozwaną i upublicznienie naruszających dobra osobiste powódki informacji przez złożenie protokołu zawierającego te treści do akt rejestrowych Fundacji w Krajowym Rejestrze Sądowym, ponadto brak przeprowadzenia dowodu z dokumentów wskazujących na kwestionowanie przez powódkę treści protokołu Rady Programowej z dnia 08.09.2014r.; uzyskanie przez powódkę absolutorium za okres sprawowanej funkcji Prezesa Zarządu; prawidłowe pełnienie funkcji Prezesa Zarządu Fundacji, brak negatywnych opinii o powódce w związku z wykonywaną funkcją Prezesa Zarządu, czy też zadania, którymi się zajmowała, w okresie poprzedzającym jej odwołanie, oraz treść korespondencji prowadzonej z członkami organów Fundacji dla wyjaśnienia nieprawdziwych przyczyn jej odwołania i zniesławiających informacji na temat sposobu sprawowania funkcji Prezesa Zarządu,

3) art. 233 k.p.c. w zakresie ustalenia co do zgodności treści protokołu Rady Programowej z faktycznym przebiegiem zebrania, które zostało oparte na wybiórczo potraktowanych zeznaniach M. J. i w oderwaniu od całości jej twierdzeń, a także pozostałego materiału dowodowego.

4) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez dowolną, bezpodstawną ocenę, że powódka udowodniła jedynie fakt, że opisany w pozwie Protokół z dnia 8 września 2014 r. istotnie sporządzono - choć ze zgromadzonego w sprawie

materiału wynika, że powódka wykazała nie tylko fakt sporządzenia protokołu Rady Programowej Fundacji z dnia 8 września 2014r. ale zgodnie z art. 6 k.c. wykazała treść tego dokumentu i posłużenie się nim przez pozwaną przez złożenie go do akt Krajowego Rejestru Sądowego i jednoznacznie wskazała w jakim zakresie kwestionowane fragmenty protokołu naruszają jej dobra osobiste cześć i dobre imię. Ponadto zawnioskowała szereg dowodów z dokumentów i z przesłuchania stron, z których wynikało, że przyczyna odwołania powódki z funkcji Prezesa Zarządu Fundacji była inna niż wskazana w protokole rady Programowej i nie miała związku ze stawianymi jej zarzutami nie dbania o dobro fundacji czy jej podopiecznych oraz koniecznością zapewnienia ciągłości działania i niesienia pomocy potrzebującym dzieciom a swoją funkcję wykonywała w sposób należyty i zgodny z przepisami prawa oraz dobrem kierowanej organizacji.

5) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 386 § 4 k.p.c. przez nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy - z uwagi na zaniechanie przez Sąd 1 Instancji zbadania materialnej podstawy powództwa, w tym pominięcie ustalenia całokształtu istotnych dla rozstrzygnięcia faktów:

- „Sąd nie badał czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powódki czci i dobrego imienia w wyniku zawarcia w protokole Rady Programowej Fundacji z dnia 08.09.2014 r. krzywdzących i nieprawdziwych informacji o sposobie sprawowania przez I. H. funkcji Prezesa Zarządu Fundacji (...)i przyczynach zmiany na stanowisku Prezesa Zarządu ”

- Sąd nie badał, czy wypowiedzi osób obecnych na posiedzeniu Rady Programowej w dniu 8 września 2014 r. były oparte na uzasadnionych przesłankach i czy wypowiedzi te obejmowały informacje prawdziwe,

- Sąd nie badał, czy zawarte w protokole z dnia 08.09.2014r. w zakresie fragmentów wskazanych w pozwie- mają charakter zniesławiający wobec I. H., deprecjonując osobę powódki, są niezgodne ze stanem faktycznym, a wyrażona w nim pejoratywna ocena prowadzi do zakwestionowania dorobku powódki, podważa zaufanie do jej osoby w kontekście sprawowanej przez nią funkcji Prezesa Zarządu Fundacji,

- Sąd pominął, że powódka, już w pozwie zarzuciła, że treść protokołu Rady Programowej jest niezgodna ze stanem faktycznym i kwestionowała prawdziwość zamieszczonych w nim sformułowań,

- Sąd zaniechał zbadania i ustalenia czy przyczyna odwołania powódki z Funkcji Prezesa Zarządu była inna niż podana w protokole Rady Programowej,

6) art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie przeprowadzenia dowodów z protokołów rozpraw z akt sprawy karnej toczącej się przez Sąd Rejonowy dla Warszawy - Woli w Warszawie - w wyniku stwierdzenia przez Sąd I Instancji, że zeznania przesłuchanych w sprawie świadków, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, stanowiąc jedynie dowód tego, że w procesie karnym osoby te zeznawały w charakterze świadków,

7) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 368¹ § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie następujących faktów, a do tego przyjęcie ich za podstawę faktyczną wyroku, w miejsce faktów, które powinny na tą podstawę się składać, wskazując fakty ustalone przez Sąd I instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy:

- Sąd I Instancji ustalił, że , przedmiotem pozwu nie było żądanie ochrony prawnej w związku naruszeniem dóbr osobistych powódki poprzez nieprawdziwe i krzywdzące wypowiedzi osób reprezentujących Fundację i wyrażone na zebraniu w dniu 8 września 2014 r., lecz w związku ze sporządzeniem Protokołu z tego zebrania,”- co jest niezgodne z treścią roszczeń zgłoszonych w pozwie, a protokół zebrania Rady Programowej był od początku kwestionowany jako pisemna forma utrwalenia naruszeń dóbr osobistych powódki oraz forma ich udostępnienia w KRS,

- Sąd I Instancji nietrafnie stwierdził, że: „Powódka nie udowodniła - ani nawet nie zarzucała - że Protokół jest nieprawdziwy w tym sensie, że zawiera treść wypowiedzi, które nie były prezentowane na posiedzeniu w dniu 8 września 2014 r. co jest sprzeczne z ustaleniem Sądu, że „Powódka nie zgadza się treścią tychże wypowiedzi, subiektywnie oceniając je jako nieprawdziwe i krzywdzące” a także sprzeczne z całokształtem materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy,

- Sąd I Instancji nietrafnie stwierdził, że: „Protokół - co było (wg Sądu) bezsporne - odzwierciedlał jedynie rzeczywisty przebieg posiedzenia, stanowiąc pisemne utrwalenie toku czynności.” - co jest sprzeczne z całokształtem materiału dowodowego

8) art. 23 i art. 24 k.c. - poprzez brak ich zastosowania do rozstrzygnięcia o zgłoszonych roszczeniach, co było konsekwencją naruszenia przepisów postępowania i pominięciem istotnych dla zastosowania tych przepisów ustaleń składających się na podstawę materialną, w tym podstawę faktyczną powództwa ale także przez błędną interpretację tych przepisów w zakresie stwierdzenia braku przesłanki bezprawności działania po stronie pozwanej oraz.

9) art. 12 ust. 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, przez błędną jego wykładnię polegającą na stwierdzeniu, że przepisy tej ustawy nie przewidują jakiegokolwiek możliwości korygowania treści dokumentów złożonych przez stronę do akt rejestrowych,

10) art. 23 k.c. i 24 § 1 k.p.c. w zw. z art. 12 ust 3 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym - co do stwierdzenia przez Sąd I Instancji niedopuszczalności roszczeń powódki zgłoszonych w pkt 2 i 3 pozwu.

Na podstawie podniesionych zarzutów powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na brak rozpoznania istoty sprawy oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, z wyłączeniem wskazania, iż zapisy w protokole z dnia 8 września 2014r. odzwierciedlały rzeczywisty przebieg posiedzenia Rady Programowej pozwanej Fundacji, o czym będzie mowa w dalszym toku niniejszych rozważań. Ustalenia te wymagały również poniższego uzupełnienia. Sąd Apelacyjny dokonał też co do zasady diametralnie różnej subsumpcji w płaszczyźnie art. 23k.c. i 24§1k.c. W konsekwencji należało uznać - odmiennie niż to ocenił Sąd Okręgowy- iż działania strony pozwanej, w postaci sporządzenia przedmiotowego protokołu o ustalonej w sprawie treści z posiedzenia Rady Programowej Fundacji z dnia 8 września 2014r., nie tylko naruszały dobra osobiste powódki, ale też były bezprawne w rozumieniu art. 24§1k.c. Jednakże konstatacja apelantki, iż Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy, co skutkowałoby uchyleniem wyroku, była zbyt daleko idąca, rozumowanie Sądu Okręgowego, mimo błędów, poddawało się kontroli instancyjnej, co pozwoliło Sądowi Apelacyjnemu na wydanie wyroku reformatoryjnego.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż Sąd I instancji błędnie zrozumiał, iż powódka nie kwestionowała, że rzeczony protokół odzwierciedla przebieg zebrania, a jedynie oponowała co do treści zawartych w nim wypowiedzi, uważając je za subiektywnie nieprawdziwe i krzywdzące. Powódka, co wynika już z treści pozwu, jak i całokształtu składanych przez nią wniosków i dowodów, kwestionowała zarówno treść zawartych w protokole wypowiedzi, jak i to, że w rzeczywistości na zebraniu nie padły takowe zdania pod jej adresem, jak również iż te twierdzenia nie były przyczyną jej odwołania z funkcji Prezesa Zarządu, zaś powody tej decyzji były inne. Analizując zapisy przedmiotowego protokołu w zakresie zdań , będących przedmiotem pozwu, stanowiących swoiste uzasadnienie podjętych uchwał, należy zauważyć, iż zawierały wypowiedzi naruszające dobre imię powódki. Chodzi tu o stwierdzenia, że „współpraca zarządu w ostatnim czasie nie miała już na celu niesienia pomocy podopiecznym, a jedynie demonstrację siły pani Prezes”, a także „ zachowanie Pani I. H. w ostatnim czasie jest niestosowne dla osoby reprezentującej fundację i godzi w dobre imię Organizacji, zniechęcając do współpracy osoby dotychczas jej przychylne”. Również negatywnie punktuje skarżącą podsumowanie, z którego wynika, iż zapewnienie ciągłości działania fundacji, niesienia pomocy potrzebującym dzieciom oraz zachowanie dobrego imienia organizacji wymaga zmian na stanowisku Prezesa Zarządu. Powyższe sformułowania mają charakter pewnych uogólnionych ocen, stawiających ewidentnie w negatywnym

świetle powódkę, którą jak z nich wynika należy usunąć, aby zapewnić właściwe działanie Fundacji. W sposób oczywisty naruszają one zatem cześć I. H. w aspekcie zewnętrznym w postaci dobrego imienia, ale i godności, z tym że powódka akcentowała przede wszystkim ten pierwszy aspekt. Okoliczność, że miały one miejsce w dokumencie, stworzonym przez Fundację, stanowiącym odzwierciedlenie pracy jej organów, oznacza, iż odpowiada ona jako osoba prawna za treść tego protokołu. Ma zatem legitymację bierną materialną w niniejszej sprawie.

Natomiast, aby wykazać brak bezprawności, strona pozwana winna udowodnić, iż oceny te miały swoje podstawy w prawdziwych faktach, a zatem nie tylko, iż na zebraniu padły wypowiedzi, które w wyniku podsumowania i generalizacji dały kanwę tychże ocen w zamieszczonym kształcie, ale również iż wypowiedzi stanowiące podstawę ocen zawierały zdania prawdziwe, co do faktów, na temat których traktowały. Strona pozwana jednak takiego materiału nie zaoferowała, natomiast z zeznań świadków w sprawie karnej przeciwko M. J., uczestniczących uprzednio w przedmiotowym posiedzeniu Rady Programowej Fundacji, wynikało, iż nikt nie chciał się przyznać do wypowiedzi, które stały się podstawą zaoferowanych w protokole ocen. Nie wiadomo było też kto dokonał wspomnianej generalizacji, redagując oceny pracy powódki, jak również nawet kto i kiedy sporządził przedmiotowy protokół z dnia 8 września 2014r., w szczególności czy był pisany na bieżąco, czy sporządzony później. Okoliczności tych też nie potrafiła podać, przesłuchiwana w niniejszej sprawie w charakterze strony pozwanej, M. J., która jak wskazała, w ogóle nie zastanawiała się czy protokół odzwierciedla rzeczywisty przebieg posiedzenia. Natomiast z jej zeznań wynikało, iż nie wyraziła negatywnej oceny na temat powódki, tylko wyartykułowała pogląd, iż nie chce z nią dalej współpracować. Jak należy rozumieć w kontekście jej wcześniejszych zeznań, wynikało to z żądań I. H. o dostarczenie tej ostatniej różnych dokumentów, które następnie kwestionowała, jak również żądań apelantki o przeprowadzenie audytu finansowego Fundacji oraz jej zastrzeżeń /tj. powódki/ co do gospodarki finansowej Fundacji, czy trybu zakupów / w szczególności respiratora/. Należało również mieć na uwadze niesporny fakt udzielenia I. H. absolutorium za okres od 1.01.2014r. do 8.09.2014r. W konsekwencji brak było podstaw do formułowania ocen, dotyczących pracy powódki, widniejących w przedmiotowym protokole, który nie odzwierciedlał też więc rzeczywistego przebiegu posiedzenia Rady Programowej Fundacji, co oznacza iż strona pozwana nie przeprowadziła udanej egzoneracji.

W związku z tym słuszne co do zasady było żądanie przyznania powódce ochrony, o której mowa w art. 24§1k.c. Dlatego też Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386§1k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok i zobowiązał pozwaną do przeproszenia listownego powódki. Sąd jedynie wykreślił z jego treści słowo „nieprawdziwych”, albowiem rozważane wypowiedzi, jak wskazano już wyżej, miały charakter ocen, nie poddających się badaniu w kategoriach logicznych prawda-falsz, a jedynie mogły być uprawnione lub nie, stosownie do tego czy miały lub nie wykazaną podstawę faktyczną, na której się opierały. Strona pozwana nie mogła jednocześnie przeproszać za upublicznienie powyższego protokołu poprzez złożenie go do akt rejestrowych w Krajowym Rejestrze Sądowym, skoro miała taki obowiązek, wynikający z przepisów prawa co do uchwał/ których uzasadnienie zawierał rzeczony protokół/, natomiast kwestia upublicznienia przedmiotowych ocen w wymagany prawem sposób/ złożenie do Rejestru/ była pochodną takiego, a nie innego, zredagowania protokołu, za co winna przeprosić /raz/ stosownie do treści zobowiązania.

Niedopuszczalne były natomiast żądania restytucyjne zawarte w pkt. 2 i 3 pozwu. Rację co do zasady miał Sąd I instancji, iż ustawa z dnia 20 sierpnia 1997r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (D.U. 2017.poz. 700 ze zm.) nie przewiduje usuwania z akt rejestrowych złożonych dokumentów / czy ich części/, tam się znajdujących, stanowiących podstawę wpisu. Natomiast wbrew wywodom apelacji art. 12, w szczególności 12 ust. 3 tej ustawy dotyczy wpisów w rejestrze/ przykładowo jak w przedmiotowym wypadku osoby aktualnego prezesa zarządu/, nie zaś dokumentów stanowiących ich podstawę. Brak jest zatem możliwości prawnych nakazania stronie i w konsekwencji Sądowi Rejestrowemu swoistego „wycięcia” ze złożonego protokołu jego fragmentów. Dotyczy to zatem również przedmiotowego protokołu Rady Programowej Fundacji z dnia 8 września 2014r. w zakresie uzasadnienia uchwał w postaci kwestionowanych zdań. Stanowi on ponadto integralną, jedną całość wespół z tymi uchwałami, których skarżąca nie kwestionuje i które nie zostały w żaden sposób na drodze prawnej podważone. Nie ma również tym samym możliwości i zastąpienia tego dokumentu „nowym” protokołem bez uzasadnienia. W związku z tym zarzut naruszenia w/wart. 12 powyższej ustawy był chybiony.

Dlatego też w pozostałej części powództwo, a w konsekwencji apelacja podlegały oddaleniu, co implikowało orzeczenie w tym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. koszty postępowania za I i II instancję zostały stosunkowo rozdzielone stosownie do treści art. 100zd.1 k.p.c.

M. K.